

بررسی انتقادات فخر رازی به براین ابن سینا در مورد بُعد مجرد بودن مکان با تأکید بر وجه تاریخی آن

احسان کردی اردکانی^۱، محمود صیدی^۲

چکیده

مکان یکی از چالش‌برانگیزترین مباحث فلسفی در طول تاریخ فلسفه اسلامی بوده است. ارسطو آغازگر این بحث بوده و با تبیین امارات مکان، به تبیین دیدگاه سطح در این مورد همراه با نقادی نظریات دیگر بخصوص نظریه بُعد مجرد یا فضاء خالی پرداخته است. فهم اشتباه ارسطو از عبارات افلاطون در رساله تیمائوس سبب پدید آمدن نظریه فضاء خالی در مباحث مربوط به مکان گشته است. فیلسوفان مسلمان بویژه ابن سینا با در نظرنگرفتن این اشتباه تاریخی، به نقادی این نظریه پرداخته‌اند که مهمترین استدلالها در این زمینه تداخل ابعاد و تحقق ابعاد بدون ماده میباشد. فخر رازی با نقادی استدلالهای ابن سینا به نظریه فضاء خالی گرایش یافته است. در پژوهش حاضر اثبات گردیده که انتقادات فخر رازی به استدلالهای ابن سینا ناشی از غفلت از مبانی فلسفه مشائی بخصوص امتناع تحقق ابعاد بدون ماده میباشد.

۱۷۳

کلیدواژه‌ها: فخر رازی، مکان، ابن سینا، ابعاد، ماده

* * *

۱. استادیار دانشگاه اردکان؛ e.kordi@ardakan.ac.ir

۲. استادیار دانشگاه شاهد (نویسنده مسئول)؛ msaidiy@gmail.com

تاریخ تأیید: ۹۶/۸/۱۳

تاریخ دریافت: ۹۶/۶/۳۰

